

WOORDENBOEK VAN DE VLAAMSE DIALEKTEN

UNIVERSITEIT GENT

Vakgroep Nederlandse Taalkunde

Blandijnberg 2

9000 Gent

(tel : 09/264.40.79 of 264.40.81)

Vragenlijst 70

februari 1996

PLATTE BOL

Dialekt van : (stad, dorp, gehucht, wijk),

..... (gemeente). (prov.)

GESPROKEN DOOR :

Naam :

Geboorteplaats :

Geboortejaar :

Waar opgegroeid :

(vroeger) beroep :

In welke gemeente werd beroep uitgeoefend :

Dialekt van moeder :

Dialekt van vader :

Dialekt van echtgeno(o)t(e) :

Ik ben naar school geweest tot jaar

Datum van invullen van vragenlijst :

Adres en telefoonnummer :

.....

.....

Beste medewerker/ster,

Deze vragenlijst moet dienen voor een dialektwoordenboek.

Wilt u er dus zorg voor dragen dat u steeds woorden geeft die in uw dialekt gebruikelijk waren of zijn. Tracht de dialektuitspraak zo goed mogelijk weer te geven. Maak u echter geen zorgen als dat soms moeilijk blijkt te zijn. Elke aanduiding, hoe onvolmaakt ook, is welkom.

Deze vragenlijst gaat volledig over het plattebolspel : het bolspel dat op een lange uitgeholde baan gespeeld wordt en waarbij men zo dicht mogelijk bij een bepaald doel (pluim, stalen plaatje, geverfde cirkel, enz.) probeert te bollen.

De vragenlijst is erg uitgebreid en u zult wellicht niet op alle vragen kunnen antwoorden. Dat is normaal, want de manier van spelen is niet op alle plaatsen precies gelijk. In sommige plaatsen zijn bepaalde spelwijzen niet bekend of niet toegelaten. Die vragen zal u dan ook niet kunnen beantwoorden. Als u nog zaken kent waarnaar we in onze vragenlijst niet gevraagd hebben, mag u ons dat altijd achteraan meedelen.

Vul ook de eerste bladzijde (met naam, geboorteplaats enz.) zo nauwkeurig mogelijk in. Mogen we u vragen de vragenlijst in te vullen voor slechts één plaats en niet voor een hele streek? Na 'dialekt van : ...' hoort de naam te staan van één bepaalde plaats van voor de gemeentefusies, niet de naam van een streek.

Wilt u deze vragenlijst invullen voor de plaats waar uw eigen bolderslokaal gevestigd is, en niet voor andere plaatsen waar u eventueel soms ook gaat bollen want daar gebruikt men misschien andere woorden en uitdrukkingen dan bij u.

Waar is (of was) uw eigen bolderslokaal gevestigd ? (naam, adres, gemeente)

.....

Naar welke andere plaatsen gaat u nog bollen ? (naam, adres, gemeente)

.....

In deze vragenlijst wordt de dialectwoordenschat van het plattebolspel opgevraagd. Indien u mensen uit andere plaatsen zou kennen die dit volksspel ook spelen, mag u altijd hun naam en adres aan ons doorgeven.

Bij voorbaat hartelijk dank !

PLATTE BOL

I. ALGEMEEN

1. Hoe noemt u het bolspel dat u speelt, in tegenstelling tot andere soorten spelen ? (zie afb. 1) (*pasbol, trabol, platte bol, stekbol, ...*)

2. Hoe noemt u het spelen van het bolspel ? b.v. Gaat ge vanavond ook gaan ... ?

3. Hoe noemt u de persoon die het spel beoefent ? (in tegenstelling tot b.v. een kaarter, voetballer, schutter, ...)

4. a) Hoe noemt u een vereniging van mensen die het bolspel beoefenen ? (*maatschappij, sociëteit, club, ...*)

b) Wat is de naam van uw vereniging ?

5. a) Hoe noemt u de verzameling van alle regels die bij uw vereniging gelden om het spel goed te laten verlopen ?

b) Kunt u ons die regels bezorgen ? (eventueel een fotokopie)

6. Hoe noemt u de mensen die de vereniging leiden ?

7. Welke functies bestaan er daarin ? (voorzitter, ...)

8. Wanneer wordt er gebold ? (elke dag, elke week, elke zondag, op kermissen, ...)

9. Hoe zegt u : eens bollen onder vrienden, zonder dat er sprake is van een wedstrijd ?

II. HET SPELMATERIAAL

10. a) Hoe noemt u in uw dialect het voorwerp dat u in de hand houdt en dan laat rollen over het terrein ? (afb. 12)

b) Zegt men in uw dialect "mijnen bol" of "mijn bolle" ?

11. Hoe ziet de bol eruit die gebruikt wordt als men speelt

a) diameter :

b) dikte :	
c) gewicht :	
d) waaruit was de bol vroeger gemaakt ?	
e) waaruit is de bol nu gemaakt ?	
12. Hoe noemt u in uw dialect de verschillende kanten van de bol :	
a) kant A = de kant die het minst afgedraaid is ? (afb. 12 A)	
b) kant B = de kant die het meest afgedraaid is ? (afb. 12 B)	
13. Normaal gezien valt de bol zo dat de B-kant naar onderen ligt. Maar een bol kan ook omgekeerd vallen, bv. door tegen een andere bol te rollen. Wat zegt men van een bol die	
a) omgekeerd gevallen is ? (Die bol gaat vallen) (<i>vankeer, meiskes, op de rug, averechts, ...</i>) (afb. 13)	
b) normaal gevallen is ? (Die bol gaat vallen) (<i>opkeer, ...</i>) (afb. 12)	
14. Hoe noemt u het deel van de bol waarop ze/hij rolt ? (afb. 12)	
15. Is dat loopvlak overal gelijk afgerond zodat de bol recht vooruit kan lopen ?	
16. Zo niet, hoe noemt men dan een bol die zo gemaakt is dat ze bij het rollen sterk afwijkt van de rechte lijn ?	
17. dat ze bij het rollen weinig afwijkt van de rechte lijn ?	
18. Hoe noemt u dat afwijken zelf in de volgende zinnen :	
a) Mijn bol meer/minder dan die van u.	
b) Mijn bol heeft meer/minder dan die van u.	
19. a) Hoe worden de bollen onderhouden ?	
b) Hoe noemt u de (vloei)stof waarmee u de bol insmeert ?	
20. Brengt elke speler zijn bol mee of worden de bollen in het lokaal bewaard ?	
21. Hoe noemt u het voorwerp dat men gebruikt om de bol in op te bergen om ze mee te nemen naar huis ?	
22. Indien de bollen in het lokaal bewaard worden, hoe noemt u dan de plaats in het lokaal waar de bollen bewaard worden ?	
23. Speelt men iedere keer met dezelfde bol of is het om het even met welke bol men speelt ?	

24. a) Hoe noemt u in uw dialect de persoon die bollen maakt ?	
b) Kunt u naam en adres geven van door u gekende bollenmakers ?	
III. HET TERREIN	
25. Hoe noemt u in uw dialect het terrein waarop gespeeld wordt ? (afb. 1)	
26. Hoe breed en hoe lang is het speelveld ?	
breedte :	
lengte :	
27. Wat is de vorm van het terrein ? (rechthoekig, ovaal, ...)	
28. Is het terrein volledig vlak of naar het midden toe lichtjes uitgehold ? Hoe diep is de uitholling ?	
29. Hoe noemt u zo'n uitgehold terrein ? (<i>trekbaan</i> , ...)	
30. Hoe zegt u : het terrein helt ? (<i>de baan trekt</i> , <i>de baan zet af</i> , ...)	
31. Uit welke grondsoort bestaat het terrein ?	
32. Hoe noemt u	
a) een terrein in openlucht ?	
b) een overdekt terrein ?	
33. Als een bolterrein overdekt is, hoe noemt u dan het gebouw waarin gespeeld wordt ? (<i>boltent</i> , <i>bolkot</i> , ...)	
34. Hoe noemt u in uw dialect : de twee uiteinden van het terrein ? bv. We moeten nu naar de andere spelen.	
35. Hoe noemt u het doel waarnaar men probeert te bollen ? Dat doel kan een pluim, een stokje, een geverfde cirkel of een stalen plaatje zijn. Geef alle mogelijke namen die men eraan geeft, ook de enigszins schunnige namen.	
36. Op elk uiteinde van het terrein is er zo'n doel. Hoever zijn die twee doelen van elkaar verwijderd ?	
37. Bevindt er zich aan elk van de twee uiteinden van het terrein een soort schutting, die dient om de bollen op te vangen en de spelers te beschermen ? Hoe heet zo'n schutting ?	

38. Waaruit zijn die schuttingen gemaakt ?	
39. Licht er bij u op het einde van het terrein een put waarin de bollen terecht kunnen komen ? Zo ja, hoe noemt u die put ?	
40. Hoe noemt u in uw dialect : de indruk die de bol bij het bollen of schieten achterlaat ? (<i>speur, zepe, ree, tree, loop, ...</i>)	
41. Hoe zegt u : de grond effen leggen voor en na het spel ? b.v. hé, ge moet nog voordat we ons spel kunnen beginnen.	
42. Hoe noemt u het voorwerp waarmee dat gebeurt ?	
43. Hoe zegt u : tijdens het spel de grond met de voeten effen leggen ?	
44. Hoever mag men het spoor van de bol uitwissen ?	
45. Hoe noemt u de houten steel met daaraan een ovaal gebogen plank, die gebruikt wordt om het terrein in de juiste vorm te brengen ?	
46. Hoe zegt u dat het terrein slecht ligt, dat er veel oneffenheden in zijn ?	

IV. HET SPEL

IV. 1. Algemeen

47. Hoe noemt u in uw dialect : één spel, dit wil zeggen tot één speler of één ploeg uit is ?	
48. Hoe zegt u dat alle spelers van de twee ploegen elk één keer gespeeld hebben ? bv. Bij de/het eerste heeft onze ploeg geen punten behaald.	
49. Hoeveel keren onmiddellijk na elkaar mag één speler een bol laten rollen :	
a) bij een vriendschappelijk partijtje ?	
b) bij een wedstrijd ?	
50. Hoe noemt u in uw dialect de spelsituatie, d.w.z. hoe de bollen liggen ten opzichte van elkaar en van het doel ? b.v. Er ligt schoon	
51. Welke manieren van spelen onderscheidt u zelf ? Geef de naam en beschrijf kort ? (<i>bollen, schieten, steken, ...</i>)	
Hoe verloopt een partijtje bollen bij u :	
52. Speelt ploeg A eerst alle bollen en bolt ploeg B pas nadat alle spelers van A gebold hebben ? Zo ja, hoe zegt u dan :	
a) als eerste ploeg bollen ? (<i>'t vooreinde nemen, ...</i>)	
b) als laatste ploeg bollen ? (<i>'t achtereind nemen, ...</i>)	

53. Of speelt ploeg A niet alle bollen in één keer, maar mag de ploeg die dichtst bij het doel ligt wachten tot de andere ploeg nog dichterbij is om dan opnieuw te bollen ?	
54. Of verloopt een partijtje bollen op nog een andere manier ? Zo ja, hoe?	
55. Hoe zegt men : de ploeg die gewonnen heeft, mag het nieuwe spel beginnen ? (<i>'t eind nemen, opgaan, ...</i>)	
IV. 2. Ploeg	
56. Hoe noemt u in uw dialect een groep spelers die samenspelen :	
a) bij een vriendschappelijk partijtje bollen ?	
b) bij een wedstrijd ?	
57. Hoe noemt u iemand die samen met u in dezelfde ploeg speelt ? b.v. <i>Albert, doe uw best want ge zijt mijn</i>	
58. Hoe zegt u in uw dialect : met iemand in dezelfde ploeg spelen ? b.v. <i>Ik ben Albert. Ik sta Albert.</i>	
59. Hoe noemt u in uw dialect iemand die bij de tegenpartij speelt ? b.v. <i>Roger, ge moet niet te schoon spelen want ge zijt toch mijn</i>	
60. Hoe noemt u de eerste speler van de ploeg die de beurt inzet ?	
61. Hoe zegt u in uw dialect : een nieuwe beurt beginnen, als eerste spelen ? b.v. <i>Vooruit, gij moet</i>	
62. het begin van een beurt, het spelen van de eerste bol ? bv. <i>Een goeie is veel waard. Gij hebt de</i>	
63. de laatste speler van de ploeg ?	
64. de speler die niet als eerste en niet als laatste speelt in een ploeg van drie spelers ?	
65. Hoe noemt u in uw dialect : het verdelen van de spelers in ploegen :	
a) door middel van loting met speelkaarten ? (<i>trekken voor maat, ...</i>)	
b) door het omhoog gooien van de bol (zoals met een geldstuk) ?	
c) door om ter dichtst naar het doel te bollen ?	
d) Zijn er nog andere manieren ? Welke ? Hoe noemt u ze ?	

66. Indien de bol opgegooid wordt, welke uitdrukking gebruikt men bij het opgooien, om de spelers tussen de twee kanten van de bol te laten kiezen ?

67. Wat zegt men in uw dialect als de 2 ploegen niet evenwichtig verdeeld zijn, als de ene ploeg veel sterker is dan de andere ?

68. Hoe zegt u dat de twee ploegen evenwichtig verdeeld zijn, dat de beide ploegen even sterk zijn ?

69. Hoe zegt men in uw dialect : het herverdelen van de ploegen (bij een vriendschappelijk partijtje bollen), als gebleken is dat de ene ploeg te sterk is ?

70. Hoe zegt u : een andere speler of een andere ploeg uitdagen om een spel te spelen ?

71. Hoe zegt u : het zich verdelen van nieuw bijgekomen spelers over de 2 ploegen die al aan het spelen zijn ?

72. Hoe zegt u : bij gelijke stand (bv. de twee ploegen hebben elk al 1 spel gewonnen) een beslissend spel spelen met dezelfde ploegenverdeling ?

73. Als men al twee opeenvolgende spelen verloren heeft tegen dezelfde tegenstander, kan de winnaar de verliezer uitdagen om nog een derde spel te spelen. Kent u in uw dialect een uitdrukking die in die situatie gebruikt wordt ?

IV. 3. Het bollen

Hoe noemt u in uw dialect :

74. de manier van spelen waarbij de bol tamelijk traag naar het doel rolt ?
bv. *Je moet nu niet schieten, maar gewoon*

75. een speler die ervoor bekend staat dat hij best op deze manier speelt ?

76. Waar moet men staan om te bollen ? Hoe noemt u die plaats ?

De manier van loslaten van de bol bepaalt of hij/zij recht of scheef loopt, te hard of te zacht, enz. Hoe zegt u in uw dialect :

77. het loslaten van de bol ? b.v.

- *Ge moet wijder*

- *Ge moet de bol wijder*

- *Hij heeft een goeien*

- *De bol is slecht*

78. bij het loslaten een bepaalde (rechte of schuine) stand aan de bol geven? Kunt u dat uitdrukken in het volgende zinnetje : <i>Die kan zijn bol goed</i> (voeren, zetten).	
79. een bol die door de speler zo losgelaten is dat ze/hij een bijna rechte lijn beschrijft bij het bollen ? bv. <i>Ik speel graag met een</i> <i>bol</i> .	
80. de bol op die manier laten rollen ? bv. <i>Ge moet uw bol meer</i>	
81. een bol die zo losgelaten is dat ze/hij overhelt naar de grootste kant van de bol ? (afb. 81) bv. <i>Speel maar met een</i> <i>bol</i> !	
82. de bol op die manier loslaten ? bv. <i>Ge moet uw bol wat</i>	
83. zo bollen dat de bol naar de kleinste kant overhelt ? (afb. 83)	
84. Kent u daarvoor de uitdrukking "met liefde spelen" ? Wilt u ze dan in een zinnetje gebruiken ?	
85. Hoe zegt u in uw dialect : de bol zodanig schuin zetten en onvast loslaten dat ze omvalt ?	
86. Hoe noemt u het waggelen van een bol terwijl ze rolt ?	
87. Welke uitdrukkingen gebruikt u voor een bol die waggelt ? (<i>een hakkelare bolle, een wikkelaar, een brokke van een bolle, ...</i>)	
88. Hoe zegt u dat een waggelende bol toch nog een goede plaats neervalt?	
89. Normaal houdt men bij het bollen de bol vast met de duim aan de kleinste kant van de bol ? Hoe noemt men deze manier van bollen ?	
90. Hoe noemt u de manier van bollen waarbij men de bol vasthoudt met de duim aan de grootste kant van de bol, anders dan normaal ?	
91. Hoe zegt u : de bol de gewone weg laten volgen ?	
92. de bol een andere baan dan normaal laten beschrijven ? (bv. om bollen die in de weg gelegd zijn te vermijden)	
93. Hoe noemt u de manier van bollen waarbij men de bol niet zo ver van de middellijn van het terrein laat verwijderen ? (afb. 93) (<i>plat of laag rondbollen, ...</i>)	
94. Hoe noemt u de manier van bollen waarbij men de bol ver van de middellijn van het terrein laat verwijderen ? (afb. 94) (<i>hoog rondbollen, ...</i>)	
95. Hoe noemt u de manier van spelen waarbij de bol recht naar een bol of het doel bolt ? Kan u dat in de volgende zinnetjes gebruiken : <i>Ik zou daar maar</i> <i>naar spelen. Doe dat maar met een</i>	

96. Hoe zegt u : in een opening bollen tussen het doel en een bol, of tussen twee bollen ?	
97. de bol redelijk hard rechtdoor laten rollen met de bedoeling om een andere bol een klein duwtje te geven zodat ze dichterbij het doel komt te liggen ?	
98. meer naar de zijden van het terrein toe gaan staan om te bollen ? (<i>hoog staan, ...</i>)	
99. Hoe noemt u de manier van bollen waarbij de bol de helling van de baan op bolt, een scherpe bocht maakt, en langs achteren het doel benadert ?	

IV. 4. Schieten

100. Hoe noemt men in uw dialect : de manier van spelen waarbij de bol met zeer veel kracht en zeer vlug rolt, met de bedoeling een andere bol weg te krijgen ? bv. <i>Om die bol weg te krijgen, zult ge er hard moeten naar</i>	
101. een speler die vooral op deze manier speelt ?	
102. Gebruikt u voor deze manier van spelen een speciale bol ? Hoe noemt u ze ?	
103. Waar moet men staan om te schieten ?	
104. Welke uitroep gebruikt men om een speler eraan te herinneren dat hij op die bepaalde plaats moet staan ?	
Hoe zegt u :	
105. één keer schieten met een bol ? bv. <i>We zullen hem maar wegstrijken met een harde</i>	
106. een bol zo hard wegstrijken dat ze tot aan de schutting vliegt ?	
107. zeer precies schieten ?	
108. het wegstrijken van een bol (X) waartegen een andere bol leunt ? (afb. 108)	
109. Hoe noemt u twee of meer bollen bijeen die uiteengeschoten moeten worden ?	
110. Hoe zegt u : zodanig schieten dat de eigen bol niet te ver weg vliegt en ook nog punten kan maken ?	
111. een bol van iemand van uw ploeg dichterbij het doel brengen door te schieten ?	
112. Hoe noemt men de zachte scheut die men geeft om een bol die niet ver van het doel ligt dichterbij te schuiven ?	

113. Hoe zegt men dat een speler zich te ver voorover gebogen heeft bij het schieten ?	
114. Hoe zegt u : de bol moet bij het schieten op het loopvlak blijven rollen ?	
115. Hoe noemt men de niet-toegelaten manier van schieten waarbij de bol de grond niet raakt (men werpt ze direkt naar het doel) ?	
116. Wanneer een speler op die manier schiet, welke uitdrukking gebruikt men dan ? bv. <i>Hé, 't was ne Hé, ge moogt hier niet</i>	
117. Hoe noemt u in uw dialect de niet-toegelaten manier van schieten waarbij de bol maar af en toe de grond raakt ?	
118. Hoe noemt u de bol die bij het schieten maar af en toe de grond raakt?	
119. Wanneer een speler op die manier schiet, welke uitdrukkingen gebruikt men dan ?	
120. Hoe noemt u de niet-toegelaten manier van schieten waarbij de bol schuin over de grond schuift (op de afgeronde of op de scherpe kant van het loopvlak) ? (<i>ze sleept,</i>)	
121. Wanneer een schutter op die manier schiet, welke uitdrukkingen gebruikt men dan ?	
122. Zijn er nog andere manieren van schieten die niet-toegelaten zijn ? Welke en hoe noemt u ze ?	
123. Wat zegt men over een bol die op een niet-toegelaten manier geschoten werd ? <i>'t Is een</i>	
124. Hoe zegt u : ernaast schieten, de bol missen die u wilde wegschieten?	
125. Het gebeurt ook dat uw bol de andere bol wel treft, maar dat die getroffen bol toch blijft liggen. Wat zegt u, als een schot op die manier mislukt ? bv. <i>Ik heb ze wel gehad, maar ik ... Ik heb ze wel gehad, maar ze Ik heb ze wel gehad, maar 't is een</i>	
IV. 5. De spelsituatie	
Hoe zegt men in uw dialect :	

126. de bol ligt op een goede plaats, ze ligt dicht bij het doel ?	
127. dat men de bol goed gerold heeft ?	
128. de bol ligt dichterbij dan de dichtst liggende bol van de tegenpartij ?	
129. dichterbij dan de dichtst liggende bol van de tegenpartij ?	
130. net genoeg kracht geven aan de bol om tot aan het doel te raken ?	
131. Hoe zegt men : de bol ligt niet heel dicht, maar ze/hij kan onrechtstreeks toch nog een punt opleveren (bv. als ze door een andere bol dichterbij geschoven wordt, of als er een tegenstander op komt, zodat die bol niet kan winnen) ? Bv. <i>Niet slecht, 't is toch nog een</i> <i>Niet slecht, ze kan nog</i>	
132. Hoe zegt u : de bol ligt slecht, ze zal geen punten opleveren ?	
133. Kent u daarvoor een uitdrukking als "in zijn vlere terten" ? Kunt u ze in een zin gebruiken ?	
134. Hoe zegt u : de bol ligt slecht doordat ze niet ver genoeg gerold is?	
135. Kent u daarvoor de uitdrukking "niet uit uw broek zijn" ? Kunt u ze in een zin gebruiken ?	
Hoe zegt u :	
136. de bol ligt slecht doordat ze te ver gerold is ?	
137. de bol ligt slecht doordat ze te dicht bij de rand van de baan gerold is?	
138. de bol ligt slecht doordat ze te veel naar het midden van de baan toe is losgelaten ?	
139. de bol loopt in de verkeerde richting en loopt uit het speelveld ?	
140. de bol wint niet, doordat ze tegen een andere bol gerold is en ertegen blijft leunen ?	
Hoe noemt u :	
141. een bol die niet omvalt maar blijft rechtstaan ?	

142. een bol die leunt tegen een andere bol ?	
143. de manier van bollen waarbij u uw bol tegen een andere rolt zodanig dat ze daar neervalt ?	
144. Kent u een uitdrukking die gebruikt wordt wanneer verscheidene bollen schuin op elkaar komen te liggen ? (afb. 144) Hoe luidt die uitdrukking in uw dialect ?	
Hoe noemt u :	
145. een bol die <u>voorbij het doel</u> ligt ? bv. <i>Met een kunt ge niets doen. Maatje, ze ligt</i>	
146. een bol die <u>niet voorbij het doel</u> ligt ? bv. <i>Met een kunt ge nog altijd iets doen. 't Is goed, ze ligt</i>	
147. een bol die niet beschermd wordt door een andere bol en die gemakkelijk weggeschoten kan worden ?	
148. een bol die zeer moeilijk is om weg te schieten ?	
149. een bol die zo dicht bij het doel ligt dat het zeer moeilijk is om nog dichter te bollen ?	
150. een bol die moeilijk ligt doordat men ze zeer precies moet kunnen treffen bij het schieten ? bv. <i>Onze beste man moet nu schieten, want 't is een</i>	
151. Wat zegt u van een winnende bol van de tegenpartij die u niet kan wegschieten of u moet ook bollen van de eigen partij wegschieten ? bv. <i>Ze ligt (gemetst, slot, vast, ...)</i>	
152. Welke uitdrukking gebruikt u als men met velen naar één bol moet schieten om ze weg te krijgen ? (<i>heel 't leger moet op, ...</i>)	
153. Hoe zegt u dat u met één schot verschillende bollen wegschiet ? (<i>den boel opkuisen, 't is allemaal met dezelfde toer mee, ...</i>)	
154. Hoe noemt u een bol die op het doel ligt ? bv. <i>Mijn bol 't Is een</i>	
155. Hoe zegt men dat die bol daar niet lang zal blijven liggen maar dat ze vlug weggeschoten zal worden ? (<i>hij en zal daar niet oud worden</i>)	
156. Wat zegt men in uw dialect van een bol die een andere speler belet om op zijn gewone manier te spelen ?	
157. Hoe zegt men dat er nog wel andere bollen tegen die bol zullen rollen?	

Hoe zegt u :	
158. de bol naar een bepaalde plaats op het terrein rollen waar zij dan de tegenstanders hindert ?	
159. Hoe noemt u een aantal bollen die opzettelijk in de weg gelegd zijn van de tegenspelers ?	
160. Hoe noemt u die bollen als ze dicht bij het doel in de weg gelegd zijn?	
161. Hoe noemt u die bollen als ze ver van het doel in de weg gelegd zijn?	
162. Hoe zegt u : proberen om zo dicht mogelijk te bollen om de tegenpartij die al aan het winnen is, te beletten nog meer winnende bollen te spelen ?	
163. Wat zegt men van een speler die <i>gedwongen</i> is zijn bol een andere weg te doen beschrijven, <i>doordat</i> er een bol in de weg ligt ?	
164. Hoe noemt u het bollen in een <i>hoog</i> rond bollen die in de weg gelegd zijn ?	
165. Hoe zegt men dat een bol <i>een andere bol</i> raakt en daardoor afwijkt van richting ?	
166. Hoe zegt u : een bol nauwelijks raken ? b.v. <i>'t Is gemakkelijk om te schieten, ge moet er maar en z'is weg.</i> <i>Ik ben misbold doordat ik die andere bol heb.</i>	
167. Hoe zegt u dat twee bollen perfect naast elkaar liggen en tegen elkaar aansluiten ?	
168. Wat zegt het reglement over een bol die de schutting geraakt heeft ?	
169. Hoe noemt u in uw dialect : een bol die daarom afgekeurd werd ? bv. <i>Ze is 't Is een</i>	
Soms gebeurt het dat een weggeschoten bol tegen de schutting vliegt en terugbotst tegen de bol waarmee geschoten werd.	
170. Hoe noemt men dat ?	
171. Hoe noemt u een bol die zo weggekaatst is ? (<i>konterbol</i> , ...)	
172. Wordt zo'n bol afgekeurd ?	
173. Welke uitdrukkingen gebruikt u als een ploegmaat een rollende bol aanraakt ?	
174. Wat zegt het spelreglement over die bol ?	

175. Welke uitdrukkingen gebruikt u als een speler van de tegenpartij een rollende bol aanraakt ?

176. Wat zegt het spelreglement over die bol ?

V. PRESTATIES VAN DE SPELERS

Hoe zegt men in uw dialect :

177. de bol van een tegenspeler uitgeschakeld hebben (bv. door dichtter te bollen dan die bol, door ze weg te schieten, enz.) ?

178. nog punten scoren nadat de eigen ploeg al één of meer winnende bollen heeft ?

179. Hoe zegt u dat er nog vier bollen van de tegenpartij dichtter bij het doel liggen dan de dichtst liggende bol van de eigen partij ?

180. Hoe drukt men uit dat een speler voortdurend zeer slecht speelt ? Geef alle mogelijke uitdrukkingen die u kent.

181. Veronderstel : ploeg A heeft één winnende bol, van ploeg B liggen alle bollen slecht. Van A kunnen dus nog een aantal spelers punten bijmaken. Welke spottende uitdrukking gebruikt men tegenover een speler die daar niet in slaagt ?

182. Welke uitdrukkingen gebruikt men in uw dialect wanneer een schutter mist doordat hij afgeleid werd, juist toen hij wou schieten ?

Hoe zegt men :

183. misbollen of slecht schieten als de eigen ploeg juist een aantal punten na elkaar gescoord heeft ?

184. Wat zegt men in uw dialect wanneer een speler het spel van zijn ploeg verbod heeft ? b.v. Hij heeft

185. Hoe zegt u : bedriegen bij het spelen (bv. bij het optekenen van de punten, bij het meten) ?

VI. METEN EN OPTEKENEN VAN DE PUNTEN

Hoe zegt u in uw dialect :

186. één beurt winnen ? (*wij tellen, ...*)

187. één spel winnen ? (*wij zijn uit, ...*)

188. Hoeveel punten moet een ploeg hebben om een spel te winnen	
a) bij een gewoon spel ?	
b) bij een wedstrijd ?	
189. Hoeveel punten krijgt een ploeg voor een winnende bol ?	
190. Hoe wordt het aantal punten uitgedrukt dat een ploeg behaalt in één beurt ? bv. <i>We hebben twee</i>	
191. Hoe gebeurt het noteren van de punten	
a) bij een gewoon spel ?	
b) bij een wedstrijd ?	
192. Indien de punten op een bord genoteerd worden,	
a) hoe noemt u dan dat bord ?	
b) kan u even schetsen hoe dat bord eruit ziet ?	
c) hoe noemt u het optekenen van de punten op dat bord ?	
193. Indien de punten opgeschreven worden in de vorm van krijtstreepjes,	
a) hoeveel streepjes worden er getrokken/uitgeveegd voor een spel uit is ?	
b) hoe noemt u die krijtstreepjes ?	
c) worden die streepjes op een bepaalde manier getekend ? Hoe, kan u dat even schetsen ?	
d) hoe noemt u het optekenen van de streepjes ?	
194. Wat zegt u wanneer men met het blote oog niet kan uitmaken welke bol er het dichtst ligt, en men dus moet meten ?	
195. Wat zegt men in uw dialect over iemand die meestal met het blote oog kan zien welke bol het dichtst ligt ?	
196. Waarmee controleert men bij u welke bol het dichtst ligt ?	
197. Hoe noemt men in uw dialect : het door middel van een koord, strokje, passer, ... controleren welke bol het dichtst ligt en dus wint ?	
198. Hoe noemt men in uw dialect : de grassoort waarvan men de harde stengels gebruikt om te meten (vroeger ook gebruikt om pijpen te kuisen) ?	

199. Hoe drukt men uit dat de twee winnende bollen werkelijk even ver van het doel liggen, dat dus geen van beide ploegen de beurt wint ?	
200. Welke ploeg mag dan de volgende beurt inzetten ?	
Hoe zegt u in uw dialect :	
201. de verliezende ploeg heeft geen enkel punt gemaakt ?	
202. de ene ploeg heeft de helft van de punten van de andere ploeg ?	
203. de ene ploeg haalt de andere in ?	
204. de ene ploeg heeft evenveel punten als de andere ploeg ? (<i>'t kampt, 't staakt, ...</i>)	
205. wij hebben de leiding, wij zijn aan het winnen ?	
206. wij zijn op één punt na uit ? (bv. als het spel uit is op 15 punten : de 14 bereiken)	
207. Wat roept de ploeg/de speler die gewonnen heeft ?	
VII. WEDSTRIJDEN	
208. Hoe noemt u in uw dialect : een wedstrijd in het bollen ?	
209. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij verschillende clubs tegen elkaar spelen ?	
210. Hoe noemt u een wedstrijd in het bollen waarbij gespeeld wordt voor	
a) een geldprijs ?	
b) een naturaprijs ?	
211. Hoe noemt u een wedstrijd die in een bepaalde streek georganiseerd wordt voor verschillende verenigingen ? De wedstrijd heeft beurtelings plaats bij de verschillende verenigingen.	
212. a) Hoe noemt u een wedstrijd onder de leden van de boldersvereniging, waarbij niet voor een prijs gespeeld wordt, maar voor punten ? Wie op het einde van het jaar het hoogste puntenaantal heeft, is winnaar.	
b) Hoe dikwijls per jaar worden deze wedstrijden gehouden ?	
c) Worden de punten van die verschillende wedstrijden samengeteld of telt alleen de wedstrijd waar men het hoogste aantal punten behaalde ?	
213. Hoe noemt u in uw dialect de winnaar van dit klubklassement ?	
214. Hoe noemt u de persoon die 2 opeenvolgende keren het klubklassement wint ?	

215. Hoe noemt u de persoon die 3 opeenvolgende keren het klubklassement wint ?	
216. Hoe noemt u een wedstrijd die één keer per jaar gehouden wordt, onder leden van de klub, man tegen man ?	
217. Hoe noemt u de winnaar van zo'n wedstrijd ?	
218. Hoe noemt u de persoon die in die wedstrijd op de tweede plaats eindigt ?	
219. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij de spelers zelf mogen kiezen met wie ze een ploeg vormen ?	
220. Hoe noemt u een wedstrijd waarbij verschillende ploegen tegen elkaar spelen en elkaar uitschakelen tot uiteindelijk één ploeg als winnaar overblijft ?	
221. Bestaan er bij u nog andere soorten wedstrijden ? Zo ja, hoe noemt u ze en waaruit bestaan ze ?	
222. Hoe noemt u in uw dialect het geld dat men moet betalen om aan een wedstrijd te mogen deelnemen ? b.v. <i>De/het is 60 fr.</i>	
223. Hoe zegt u : het betalen van dat inschrijvingsgeld ? b.v. <i>Om te mogen meedoen moet ge 60 fr</i>	
224. Heel dikwijls wordt bij een wedstrijd niet alleen het inschrijvingsgeld verspeeld, maar ook nog een bedrag dat door de organisatoren geschonken wordt. Met welke uitdrukking kondigt men dat aan ? b.v. <i>Zondag is er een bolling van 5.000 fr</i>	
225. Hoe noemt u in uw dialect de scheidsrechter bij een bolwedstrijd ?	

VIII. VARIA

Kent u de volgende woorden of uitdrukkingen ? Wat betekenen ze ? Wilt u ze even in een zin verduidelijken ?	
226. de neus van de bol ?	
227. dender ?	
228. opend ?	
229. voorend ?	
230. de hoorn ?	
231. de oor van de bol ?	
232. die bol is dood ?	
233. de koord hebben ?	

234. ik heb vandaag geen gewout ?

235. dokke ?

236. galent, gelent ?

237. Is er bij het bolspel dat u speelt een voetput ?

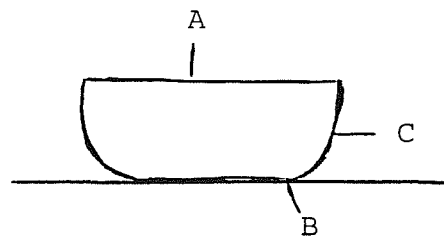
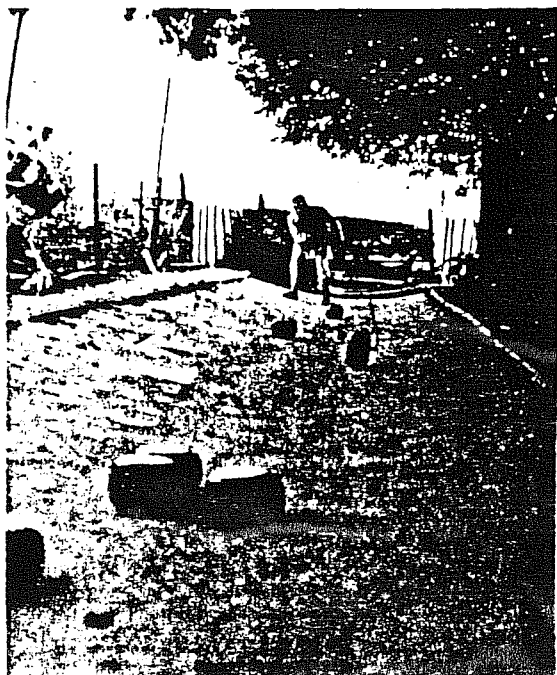
238. Hangt er in uw lokaal een uitdrukking op om de spelers erop te wijzen dat de inrichters niet verantwoordelijk zijn voor eventuele ongevallen ? Zo ja, welke ?

239. Hoe noemt u in uw dialect wedstrijden die gespeeld worden op banen die gewoon langs een dreef of langs de weg aangelegd worden ?

240. Welke speciale naam heeft men in uw dialect voor zo'n baan langs de kant van de weg ?

241. Kent u nog andere woorden en uitdrukkingen in verband met het bolspel dat u speelt ? Zo ja, welke en wat betekenen ze ?

Afbeeldingen bij vragenlijst 70 : plattebol of trabol

12

13

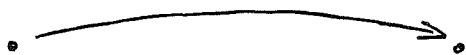
1

81

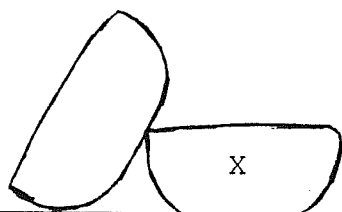
83

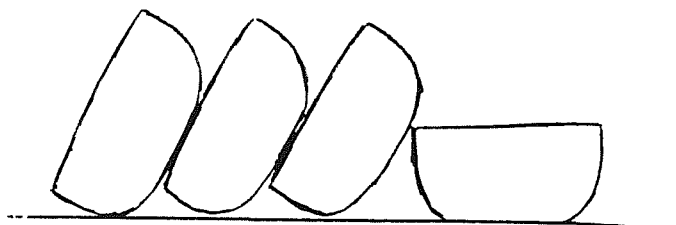
93

94

108

144